

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 571/2014-22

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 24. septembra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť A. P., zastúpenej advokátkou I. P., vo veci namietaného porušenia základných práv zaručených čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd a namietaného porušenia práv zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 2 ods. 3, čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 152 ods. 4 Ústavy Slovenskej republiky uznesením Krajského súdu v Prešove sp. zn. 1 Co 63/2013, 1 Co 64/2013, 1 Co 65/2013 z 29. októbra 2013 a uznesením Okresného súdu Prešov č. k. 2 C 127/2008-216 z 26. septembra 2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť A. P. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 13. februára 2014 doručená mailom a 17. februára 2014 poštou sťažnosť A. P. (ďalej len „sťažovateľka“) pre namietané porušenie jej základných práv zaručených čl. 46 ods. 1

Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), čl. 36 ods. 1 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a namietaného porušenia práv zaručených čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) v spojení s čl. 1 ods. 1, čl. 2 ods. 2, čl. 2 ods. 3, čl. 12 ods. 1, čl. 13 ods. 1 písm. a) a čl. 152 ods. 4 ústavy uznesením Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 1 Co 63/2013, 1 Co 64/2013, 1 Co 65/2013 z 29. októbra 2013 a uznesením Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 2 C 127/2008-216 z 26. septembra 2012.

2. Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľka bola v procesnom postavení žalobcu v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 2 C 127/2008 (pôvodne vedenom pod sp. zn. 6 C 2/2003), ktorého predmetom bol uplatnený nárok na náhradu škody v sume 302 486,28 € s príslušenstvom proti spoločnosti Bardejovské Kúpele, a. s. (ďalej len „žalovaný“). Okresný súd rozsudkom č. k. 2 C 127/2008-117 z 22. septembra 2010 žalobu sťažovateľky v celom rozsahu zamietol a náhradu trov účastníkom konania nepriznal [aplikujúc § 150 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“) vzhľadom na osobné, majetkové a zárobkové pomery sťažovateľky].

Na základe odvolania sťažovateľky i žalovaného krajský súd rozsudkom z 22. júna 2011 v konaní sp. zn. 1 Co 28/2011 prvostupňový rozsudok v zamietavom výroku potvrdil a vo výroku o trovách konania ho zrušil a vec vrátil okresnému súdu na ďalšie konanie. Zrušujúcu časť výroku svojho rozsudku krajský súd odôvodnil nepreskúmateľnosťou prvostupňového rozsudku v tejto časti, a to z dôvodu absencie náležitého odôvodnenia.

3. Sťažovateľka doručila 2. septembra 2011 okresnému súdu dovolanie proti rozsudku krajského súdu, ktoré založila na dôvode prípustnosti a na dovolacom dôvode podľa § 237 písm. f) OSP. Okresný súd 21. septembra 2011 vyzval sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za dovolanie. Sťažovateľka na výzvu reagovala odpoveďou z 21. októbra 2011. V nej zdôraznila, že v prvostupňovom konaní pred okresným súdom jej bolo uznesením č. k. 6 C 2/2003-34 z 3. februára 2004 priznané oslobodenie od súdnych

poplatkov. Sťažovateľka tvrdí, že podľa § 4 ods. 4 zákona Slovenskej národnej rady č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdnych poplatkoch“) oslobodenie podľa odsekov 1 a 2 sa vzťahuje aj na konanie o odvolaní, dovolaní, obnove konania a výkone rozhodnutia alebo exekúcii.

4. Okresný súd uznesením č. k. 2 C 127/2008-161 z 18. novembra 2011 dovolacie konanie zastavil pre nezaplatenie súdneho poplatku. Na základe odvolania sťažovateľky krajský súd uznesením sp. zn. 6 Co 9/2012 z 24. januára 2012 napadnuté uznesenie okresného súdu zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

5. Po nadobudnutí právoplatnosti uznesenia krajského súdu okresný súd 10. apríla 2012 doručil spisový materiál najvyššiemu súdu na rozhodnutie o dovolaní sťažovateľky. Najvyšší súd však 7. mája 2012 listom sp. zn. 5 Cdo 83/2012 z 2. mája 2012 spis vrátil okresnému súdu ako predčasne predložený, pretože okresný súd „nedoručil dovolanie žalobkyne žalovanému“, ako aj preto, že „nebola splnená poplatková povinnosť, ktorá dovolateľke (§ 2 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch a poplatku za výpis z registra trestov...) vznikla podaním dovolania (§ 5 ods. 1 písm. a/ zákona). Podľa § 6 ods. 2 zákona sa poplatok za dovolanie vyberá vo výške dvojnásobku poplatku ustanoveného v sadzobníku“. Najvyšší súd zdôraznil, že „pokiaľ bola žalobkyňa v konaní na súde prvého stupňa oslobodená od platenia súdneho poplatku..., právoplatným skončením konania vo veci samej priznané oslobodenie zaniklo (a nevzťahuje sa na dovolacie konanie). Preto bude potrebné dovolateľku vyzvať na zaplatenie súdneho poplatku...“.

6. Okresný súd na základe listu najvyššieho súdu vyzval 11. mája 2012 sťažovateľku na zaplatenie súdneho poplatku za podané dovolanie. Sťažovateľka v odpovedi z 12. júna 2012 opätovne a s rovnakou argumentáciou odmietla súdny poplatok zaplatiť.

7. Ústavný súd poznamenáva, že analogickou (v zásade identickou sťažnosťou) sa zaoberal vo veci vedenej pod sp. zn. III. ÚS 483/2012, v ktorej sťažovateľka namietala

neústavnosť postupu označených všeobecných súdov a ich rozhodnutí v štádiu (úseku konania) do vrátenia jej dovolania okresnému súdu v bode 5 uvedeným listom najvyššieho súdu. Predmetná sťažnosť bola nálezom ústavného súdu č. k. III. ÚS 483/2012-27 z 2. októbra 2012 odmietnutá. Ústavný súd preto pri posudzovaní aktuálnej sťažnosti sťažovateľky (body 1 a 11) vychádzal z tohto rozhodnutia a prihliadal na jeho skutkové a právne závery.

8. Okresný súd uznesením (druhým v poradí) č. k. 2 C 127/2008-216 z 26. septembra 2012 opätovne dovolacie konanie zastavil. O odvolaní sťažovateľky z 29. októbra 2012 rozhodol krajský súd uznesením sp. zn. 1 Co 63/2013, 1 Co 64/2013, 1 Co 65/2013 z 29. októbra 2013, ktorým potvrdil uznesenie okresného súdu z 26. septembra 2012 (o zastavení dovolacieho konania), uznesenie č. k. 2 C 127/2008-300 z 28. januára 2013 (o opravení výroku predchádzajúceho uznesenia pri označení peňažného ústavu) a uznesenie č. k. 2 C 127/2008-266 z 18. decembra 2012, ktorým zaviazal sťažovateľku nahradiť žalovanému náhradu trov konania.

9. V sťažnosti doručenej ústavnému súdu 13. februára 2014 sťažovateľka na rozsiahlom priestore cituje ustanovenia ústavy, zákona o súdnych poplatkoch, Občianskeho súdneho poriadku, rekapituluje skutkové okolnosti svojho prípadu i judikatúru ústavného súdu a opätovne argumentuje v prospech svojho názoru o kontinuite oslobodenia od súdnych poplatkov medzi základným konaním a dovolacím konaním. Uvádza tiež, že *„Právoplatnosťou prvého uznesenia KS PO (č. k. 6 Co 9/2012-185 z 24. januára 2012, pozn.) boli navrhovateľovi dané právne istoty, právne garancie a procesné záruky práva na spravodlivý súdny proces“*, a preto *„List NS SR nemá spôsobilosť rušiť, meniť, či inak ovplyvniť existenciu právoplatného Uznesenia KS PO... nemá spôsobilosť ukladať a zaväzovať Sťažovateľa, aby niečo konal - uhradil súdny poplatok za dovolanie“*. Podľa jej názoru *„List NS SR je kompletne arbitrárny, nakoľko absolútne ignoruje právoplatné Uznesenie KS PO a hodnotí stav akoby proces ohľadom súdneho poplatku za dovolanie ani nikdy neprebehol. NS SR nedisponuje akoukoľvek právomocou rozhodovať, konať či vyvolať konanie ohľadom súdneho poplatku za dovolanie... List NS SR a Postup NS SR je bez akejkoľvek legitimacy a legality. NS SR konal mimo medze rozsahu a spôsobu,*

ktorý ustanovuje zákon čím porušil Ústavu SR, Listinou a Dohovorom garantované práva Sťažovateľa.“. Navyše „List NS SR a Postup NS SR vyvolal opätovné konanie OS BJ ako súdu I. stupňa v zmysle ust. § 12 ods. 2 ZoSP. OS BJ opätovne konal“, čo s ohľadom na § 159 ods. 3 OSP je stav „ústavne neakceptovateľný, neospravedlňiteľný a neudržateľný...“.

10. Podľa názoru sťažovateľky „druhým Uznesením OS BJ a Druhým Uznesením KS PO došlo k opätovnému postupu vo veci už právoplatným Prvým Uznesením KS PO rozsúdenej čím došlo k porušeniu práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv základných slobôd, základného práva domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky, základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny“.

11. Z obsahu sťažnosti a k nej pripojených písomností jednoznačne vyplýva, že sťažovateľka v rámci namietania porušenia označených práv poukazuje najmä na porušenie jej „práva na prístup k súdu“, t. j. zabránenie jej konať pred súdom označenými rozhodnutiami všeobecných súdov (odňatie jej možnosti konať).

12. Sťažovateľka navrhla, aby ústavný súd nálezom rozhodol takto:

„1. Základné právo Sťažovateľa základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru..., základné právo domáhať sa zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy..., základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy... a základné právo na súdnu ochranu podľa čl. 36 ods. 1 Listiny v spojení s čl. 1 ods. 1 Ústavy SR, čl. 2 ods. 2 Ústavy SR, čl. 2 ods. 3 Ústavy SR, čl.12 ods. 1 Ústavy SR, čl. 13 ods. 1 písm. a) Ústavy SR, čl. 152 ods. 4 Ústavy SR Uznesením Krajského súdu... zo dňa 29.10.2013, sp. zn.: 1 Co/63/2013, 1 Co/64/2013, 1 Co/65/2013 porušené bolo.

2. Ústavný súd... zrušuje Uznesenie Krajského súdu... zo dňa 29.10.2013, sp. zn.: 1 Co/63/2013, 1 Co/64/2013, 1 Co/65/2013.

3. *Ústavný súd Slovenskej republiky zrušuje Uznesenie Okresného súdu..., sp. zn.: 2 C 127/2008-216... zo dňa 26.09.2012.*

4. *Ústavný súd... prikazuje Okresnému súdu... v konaní vedenom pod sp. zn. 2 C 127/2008 opätovne predložiť Najvyššiemu súdu... dovolanie Sťažovateľa doručené Okresnému súdu... dňa 02.09.2011.*

5. *Ústavný súd... prikazuje Najvyššiemu súdu... v dovolacom konaní vedenom pod sp. zn. 5 Cdo 83/2012 konať a rozhodnúť podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku o dovolaní Sťažovateľa doručeného Okresnému súdu... dňa 02.09.2011.*

6. *Krajský súd... je povinný... uhradiť Sťažovateľovi trovy konania...“*

II.

13. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa ustanovenia § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa.

Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v ustanovení § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

14. Podľa čl. 1 ods. 1 ústavy Slovenská republika je zvrchovaný, demokratický a právny štát. Neviaže sa na nijakú ideológiu ani náboženstvo.

Podľa čl. 2 ods. 2 ústavy štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

Podľa čl. 2 ods. 3 ústavy každý môže konať, čo nie je zákonom zakázané, a nikoho nemožno nútiť, aby konal niečo, čo zákon neukladá.

Podľa čl. 12 ods. 1 ústavy ľudia sú slobodní a rovní v dôstojnosti i v právach. Základné práva a slobody sú neodňateľné, nescudziteľné, nepremlčateľné a nezrušiteľné.

Podľa čl. 13 ods. 1 písm. a) ústavy povinnosti možno ukladať zákonom alebo na základe zákona, v jeho medziach a pri zachovaní základných práv a slobôd.

Podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 36 ods. 1 listiny každý sa môže domáhať zákonom ustanoveným postupom svojho práva na nezávislom a nestrannom súde a v prípadoch ustanovených zákonom na inom orgáne Slovenskej republiky.

Podľa čl. 152 ods. 4 ústavy výklad a uplatňovanie ústavných zákonov, zákonov a ostatných všeobecne záväzných právnych predpisov musí byť v súlade s touto ústavou.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom zriadeným zákonom...

15. Sťažovateľka v sťažnosti namietala nezákonnosť a neústavnosť (a v jej petite sa dožadovala tiež zrušenia) uznesenia okresného súdu č. k. 2 C 127/2008-216 z 26. septembra 2013.

Ústavný súd konštatuje, že vzhľadom na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy nebolo v jeho právomoci preskúmanie napadnutého uznesenia okresného súdu, pretože na základe sťažovateľkou podaného odvolania patrilo do právomoci krajského súdu (pozri bod 8). Z uvedeného dôvodu sťažnosť v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

16. Sťažovateľka ďalej namietala porušenie označených práv (body 1 a 12) uznesením krajského súdu sp. zn. 1 Co 63/2013, 1 Co 64/2013, 1 Co 65/2013 z 29. októbra 2013. Proti tomuto odvolaciemu rozhodnutiu (z hľadiska ňou uvádzaného rozsahu nosných dôvodov vyplývajúcich z odvolania proti prvostupňovému rozhodnutiu, dovolacích dôvodov, obsahu ústavnej sťažnosti a nadväzne tiež, že dovolacie konanie bolo zastavené pre nezaplatenie súdneho poplatku) sa môže sťažovateľka zákonom ustanoveným účinným spôsobom brániť podaním dovolania podľa § 237 písm. f) OSP.

17. Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť sťažovateľky v tejto jej časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre neprípustnosť.

18. Pokiaľ sťažovateľka v sťažnosti namietala nezákonnosť a neústavnosť postupu najvyššieho súdu v bode 5 označeným listom, v tejto časti ústavný súd poukazuje na svoj už vyslovený právny názor vyslovený v odôvodnení nálezu č. k. III. ÚS 483/2012-27 z 2. októbra 2012, s ktorým sa I. senát rozhodujúci o aktuálnej sťažnosti plne stotožňuje („... list najvyššieho súdu, ktorým vrátil predložený spisový materiál okresnému súdu ako predčasne predložený, nemožno považovať za iný zásah podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 49 zákona o ústavnom súde. List najvyššieho súdu nebol adresovaný sťažovateľke ani nijako priamo nezakladal, nemenil ani nerušil právne vzťahy, ktorých je sťažovateľka účastníčkou. Inými slovami, nezasiahol priamo do jej právneho postavenia, a tým nemohol atakovať ani jej základné práva alebo slobody.“).

19. Keďže sťažnosť sťažovateľky bola odmietnutá ako celok, ústavný súd nepovažoval za dôvodné zaoberať sa jej ďalšími návrhmi.

20. Nad rámec už uvedeného ústavný súd pripomína, že pri rozhodovaní podľa čl. 127 ods. 1 ústavy môže prikázať orgánu verejnej moci konať len z dôvodov uvedených v čl. 127 ods. 2 ústavy (resp. § 56 ods. 3 zákona o ústavnom súde).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 24. septembra 2014